

VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ VALDOMŲ ĮMONIŲ BEI VIEŠŪJŲ ĮSTAIGŲ VALDYSENA

2021 m. balandžio 6 d.

Nr. VAE-3

SANTRAUKA

Audito svarba

Valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės veikia svarbiose ūkio srityse, prisideda prie ekonomikos augimo, užimtumo, pildo biudžetą dividendais ir įmokomis, teikia verslui ir piliečiams svarbias paslaugas, dalyvaudamos įgyvendinant strateginius projektus užtikrina, kad šalies infrastruktūra skatintų tvarią ir ilgalaikę ūkio plėtrą. Viešųjų įstaigų veiksminga valdysena taip pat svarbi vykdant švietimo, mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, socialinę ir kitas visuomenei naudingas veiklas, nes kuria tiek pačių organizacijų, tiek visos šalies ekonomikos vertę ar naudą visuomenei.

2017 m. nustatėme¹, kad dalis valstybės ar savivaldybių valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų nekuria pridėtinės vertės valstybei ar savivaldybėms, tam tikrais atvejais teikia naudą tik pačioms įmonėms, viešosioms įstaigoms ar net privačių asmenų grupėms.

Lietuva, siekdama įstoti į EBPO ir 2018 m. tapusi jos nare, intensyviai tobulino valstybės, o kartu ir savivaldybių, įmonių valdyseną pagal EBPO parengtas gaires ir teiktas rekomendacijas, siekdama įgyvendinti geriausias tarptautines praktikas ir valdysenos principus valdomose įmonėse. Pastebimos ir neigiamos užsibrėžtų ambicingų tikslų pasiekimo ar gerosios valdysenos principų taikymo tendencijos. Seime svarstant 2018 m. Vietos savivaldos įstatymo pakeitimus, nepritarta Vyriausybės siūlytoms nuostatoms pavesti savivaldybėms periodiškai vertinti valdomų įmonių reikalingumą, o 2019 m. pritarta savivaldybių vidaus sandorių liberalizavimui paslaugoms iš savivaldybių valdomų įmonių įsigyti. 2020 m. buvo siekiama pakeisti valdybų sudarymo įmonėse tvarką – sumažinti nepriklausomų narių skaičių, juos pakeitus valstybės tarnautojais.

¹ Valstybinių auditų ataskaitos: 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-20-3-10 „Valstybės valdomų įmonių grąža valstybei“, 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdymas ir veikla“, 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-10-9-11 „Viešųjų įstaigų steigimas ir valdymas“.

Siekdami įvertinti, ar valstybė ir savivaldybės dalyvaudamos valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų valdysenoje užtikrina, kad jų veikla būtų pagrįsta gero valdymo principais, skaidri ir orientuota į tikslų pasiekimą, kaip įgyvendinamos valstybinių auditorių teiktos rekomendacijos, atlikome valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei viešųjų įstaigų valdysenos auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar valstybė ir savivaldybės, dalyvaudamos valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų valdysenoje, užtikrina, kad jų veikla būtų pagrįsta gero valdymo principais, skaidri ir orientuota į tikslų pasiekimą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar teisinis reguliavimas lemia aiškią valstybės ir savivaldybių dalyvavimo valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų veikloje valdyseną;
- ar valstybė ir savivaldybės, dalyvaudamos valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų veikloje, siekia jų rezultatyvumo;
- ar valstybė ir savivaldybės užtikrina valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų veiklos skaidrumą.

Audituojamieji subjektai:

- Ekonomikos ir inovacijų ministerija: formuoja bendrą valstybės valdomų įmonių valdymo politiką ir konkurencingumo didinimo valstybės politiką valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo srityse, įgyvendina valstybės turtines ir neturtines teises valstybės valdomų įmonių ar viešųjų įstaigų valdysenoje;
- Vidaus reikalų ministerija: formuoja politiką viešojo administravimo ir viešųjų įstaigų srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, įgyvendina valstybės turtines ir neturtines teises valstybės valdomų įmonių ar viešųjų įstaigų valdysenoje;
- atsirinktos trys – Finansų, Susisiekimo ir Žemės ūkio – ministerijos, nes įgyvendina valstybės turtines ir neturtines teises valstybės valdomų įmonių ar viešųjų įstaigų valdysenoje;
- atsirinktų 8 savivaldybių administracijos: Kauno m., Klaipėdos m., Mažeikių r., Panevėžio m., Šiaulių m., Telšių r., Trakų r., Vilniaus m., nes įgyvendina savivaldybės turtines ir neturtines teises savivaldybių valdomų įmonių ar viešųjų įstaigų valdysenoje.

Bendradarbiauome su Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovais ir VŠĮ Valdymo koordinavimo centru, kuris atlieka su valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių bei jų dukterinių bendrovių valdymo politikos įgyvendinimu susijusias funkcijas.

Audituojamas 2017–2019 m. laikotarpis, bet, siekdami įvertinti pokyčius, naudojome ir ankstesnių bei 2020 m. duomenis.

Audito apribojimai

Šio audito metu atliekant finansinių rodiklių analizę nebuvo siekiama įvertinti kiekvienos valstybės ar savivaldybių valdomos įmonės ar viešosios įstaigos rezultatą atskirai, taip pat

neeliminuos specialiųjų įpareigojimų vykdymas ar kiti individualūs valdomų įmonių ar įstaigų veiklos ypatumai.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (61 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Valstybė ir savivaldybės, dalyvaudamos valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų valdysenoje, ne visada užtikrina, kad jų veikla būtų pagrįsta gero valdymo principais, skaidri ir orientuota į tikslų pasiekimą. 2020 m. vis dar buvo tobulintinių sričių, apibrėžiant įmonių ir viešųjų įstaigų steigimo tikslingumą, vykdant specialiuosius įpareigojimus, keliant tikslus įmonėms, sudarant kolegialius organus, viešinant informaciją apie įmones ir viešąsias įstaigas.

1. Valstybės ir savivaldybės turi tikslingiau dalyvauti įmonių ir viešųjų įstaigų valdyme

Įmonių ir viešųjų įstaigų steigimo tikslingumo ir veiklos sričių reglamentavimas tobulintinas

Teisės aktuose nenustatyti detalūs valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų steigimo kriterijai, o tai rekomendavome 2017 metais.² Savivaldybių valdomos įmonės vykdo veiklą 24-iose skirtingose veiklos srityse, o valstybės valdomos – 25-iose. Viešųjų įstaigų teikiamų viešųjų paslaugų ir kitų pavestų funkcijų apimtys išlieka plačios. Todėl valstybei ar savivaldybėms atstovaujančios institucijos ir įstaigos priimdamos sprendimus steigti įmonę, bendrovę ar viešąją įstaigą tai pačiai ar panašiai veiklai vykdyti pasirenka skirtingas teisinės formas. Viešosioms įstaigoms galioja žemesni valdysenos standartai, palyginti su įmonių valdysena (1.1 poskyris, 14 psl.).

Dalyvavimo įmonių ir viešųjų įstaigų veikloje tikslingumo vertinimai neužtikrina reikšmingų jų portfelio pokyčių

Vyriausybė vykdydama valstybės valdomų įmonių pertvarką siekė iki 2020 m. pabaigos valstybės valdomų įmonių portfelį optimizuoti iki 34 įmonių, bet įgyvendinimo terminas nukeltas į 2024 metus. 2020 m. pabaigoje veiklą vykdė 50 įmonių (2017 m. – 118), be to, buvo įgyvendinta mažiau nei pusė (10 iš 23) priemonių, susijusių su valstybės įmonių teisinės formos (VĮ) peržiūrėjimu, 11 (iš 37) priemonių Vyriausybės ir Seimo sprendimais atsisakyta. Todėl valstybės valdomų įmonių portfelis neoptimizuotas kaip planuota ir vis dar veikia 17 valstybės įmonių (VĮ teisinė forma), kurių teisinė forma neleidžia užtikrinti pažangios valdysenos. Be to, Vyriausybė Seimui nepakankamai atsiskaito apie valstybės valdomų įmonių pertvarkos vykdymo eigą. Jos veiklos ataskaitoje pateikiama informacijos ir duomenų apie valstybės valdomų įmonių portfelį tik tiek, kiek tai susiję su valstybės valdomų įmonių skaičiaus mažėjimu vykdant pertvarką. Taip nesudarytos sąlygos Seimui ir Vyriausybei tinkamai įgyvendinti jiems pavestas valstybės turto savininko funkcijas (1.2 poskyris, 17 psl.).

² Valstybinių auditų ataskaitos: 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-20-3-10 „Valstybės valdomų įmonių grąža valstybei“, 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-30-1-9 „Savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdymas ir veikla“, 2017-04-25 Nr. VA-2017-P-10-9-11 „Viešųjų įstaigų steigimas ir valdymas“.

Siekiant tobulinti viešojo sektoriaus įstaigų valdymą ir išgryninti jų kompetenciją, valstybei atstovaujančios institucijos turėjo atlikti jų vertinimus pagal Viešojo sektoriaus tobulinimo gaires. Vertinimus buvo pavesta padaryti pačioms įmonėms (VĮ teisinė forma) ir įstaigoms, todėl valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų vykdomų funkcijų pagrįstumas objektyviai neįvertintas. Taip nesudaromos sąlygos išgryninti jų kompetenciją, peržiūrėti paslaugų (sveikatos, švietimo, socialinių, kultūros ir kt.) teikėjų tinklą ir turinį ir nustatyti, kokias viešąsias paslaugas turėtų teikti tik valstybės įmonės ar viešosios įstaigos (1.2. poskyris, 17 psl.).

Nors 75 proc. (6 iš 8) audituotų savivaldybių atliko tikslingumo vertinimus dėl dalyvavimo savivaldybių valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų veikloje, tačiau tai jų įmonių ir įstaigų portfelio dydžiui reikšmingos įtakos neturėjo (8 savivaldybių portfelis sumažėjo 11 proc.). Be to, šiose savivaldybėse veikė 9-ios savivaldybių įmonės (SĮ teisinė forma), o savivaldybėms atstovaujančios institucijos nesiėmė iniciatyvos pertvarkyti jas į kitos teisinės formos (AB ar UAB) juridinius asmenis. Todėl savivaldybių valdomų įmonių portfelis neoptimizuotas, o SĮ nepertvarkytos į kitos teisinės formos juridinius asmenis, kurių valdysena laikoma pažangia (1.2 poskyris, 17 psl.).

Neužtikrinamas tinkamas valdomų įmonių specialiųjų įpareigojimų atskleidimas

Valstybės valdomoms įmonėms trūko metodologijos teisingai finansinėse ataskaitose atskleisti joms pavedamus vykdyti specialiuosius įpareigojimus (nekomercines funkcijas). 59 proc. (10 iš 17) vertintų valstybės valdomų įmonių vykdomų specialiųjų įpareigojimų tinkamai neatskyrė nuo kitų vykdomų veiklų. Iš dalies todėl 55 proc. (6 iš 11) jų taikė kryžminį subsidijavimą: specialiųjų įpareigojimų sąnaudos buvo dengiamos komercinės veiklos pajamomis ar kitų specialiųjų įpareigojimų sąskaita. Dėl savivaldos teisinio reguliavimo ypatumų savivaldybių valdomos įmonės negalėjo įgyvendinti rekomendacijų ir atskirti specialiųjų įpareigojimų (nekomercinės funkcijų), nors 17 proc. (11 iš 63) vertintų įmonių vykdė funkcijas, turėjusias jiems būdingų požymių, pavyzdžiui, lengvatinis keleivių vežimas. Neatskiriant komercinių ir nekomercinių funkcijų, valdomos įmonės negali objektyviai įvertinti joms pavedamų specialiųjų įpareigojimų sąnaudų, o valstybei ir savivaldybei atstovaujančioms institucijoms trūksta informacijos apie jų įtaką įmonių pelningumui ir laukiamai grąžai (1.3 poskyris, 24 psl.).

2. Valstybė ir savivaldybės dalyvaudamos įmonių veikloje imasi priemonių jų rezultatyvumui didinti, to trūksta viešųjų įstaigų valdysenoje

Finansiniai lūkesčiai visa apimtimi nustatyti 32-iem proc. valstybės ir 18-iems proc. savivaldybių vertintų valdomų įmonių

Audituotos valstybei ir savivaldybėms atstovaujančios institucijos visoms valdomoms įmonėms lūkesčių raštuose nustatė nefinansinius lūkesčius, o finansinius visa apimtimi nustatė 32-iem proc. (12 iš 38) valstybės valdomų ir 18-ai proc. (9 iš 50) savivaldybių valdomų įmonių. Viešosioms įstaigoms valstybei ir savivaldybei atstovaujančios institucijos nėra įpareigotos jų rengti. Atsižvelgus į lūkesčių raštą turi būti rengiama įmonės strategija, tačiau tik 47 proc. (18 iš 38) vertintų valstybės valdomų ir 39 proc. (15 iš 39) savivaldybių valdomų įmonių į savo strategijas įsitraukė visus pasiūlytus finansinius lūkesčius, nefinansinius atitinkamai 21 proc. (8 iš 38) valstybės ir 21 proc. (9 iš 42) savivaldybių valdomų įmonių. Nerengiant lūkesčių raštų, neįvardijami aiškūs valstybės ir savivaldybėms atstovaujančių institucijų poreikiai, neskatinama siekti geresnių veiklos rodiklių. Be to, jų veiklos strategijos gali neatitikti savininko poreikių (2.1 poskyris, 27 psl.).

Visų vertintų valdomų įmonių grąža valstybei atitiko jų ilgalaikius planus, o savivaldybėms – neatitiko 43 proc. įmonių

84 proc. vertintų savivaldybių valdomų įmonių dividendų ar pelno įmokų nepaskyrė arba paskyrė mažiau į savivaldybių biudžetus negu galėjo pagal gerąją valstybės valdomų įmonių praktiką. Tam įtakos turi tai, kad savivaldybių valdomų bendrovių dividendų skyrimo ir mokėjimo politika, priešingai nei valstybės valdomų, teisės aktais nėra reglamentuota, dėl dividendų paskyrimo sprendžia pati savivaldybė. Dalis jų paskirstytiną pelną perkėlė į kitus metus nesiedamos jo su ilgalaikėmis įmonių investicijomis. Vien 2019 m. 43 proc. vertintų savivaldybių valdomų įmonių į kitus metus perkėlė 17,5 mln. Eur paskirstytino pelno, kurio nuo 60 iki 85 proc., t. y. nuo 10,5 iki 14,8 mln. Eur (atsižvelgiant į nuosavo kapitalo grąžą) galėjo būti sumokėta į savivaldybių biudžetus. Taip savivaldybės galėtų juos skirti socialinėms reikmėms, sveikatos apsaugai, švietimui ir kt. (2.3 poskyris, 35 psl.).

Įmonių kolegialių organų sudarymas tobulintinas, o viešosiose įstaigose juos sudarant gerosios valdysenos principai neįdiegti

Siekiant, kad kolegialūs organai būtų sudaryti iš kompetentingų ir motyvuotų narių, o jų atrankos procesas būtų skaidrus, tobulintinas kolegialių organų sudarymas, nes:

- visos audituotos valstybei (5) ir savivaldybėms (8) atstovaujančios institucijos nenustato kvalifikacinių (specialiųjų) reikalavimų prieš priimant sprendimą paskirti priklausomą kolegialaus organo narį. Toks paskyrimas nėra skaidrus ir didina nekompetentingų narių pasirinkimo riziką (2.5 poskyris, 39 psl.);
- teisės aktais nėra numatyta, kas gali būti atranką inicijuojančio subjekto paskirti kiti asmenys į valdomų įmonių kolegialius organus, netaikant atrankos procedūros. Tai neatitinka skaidraus kolegialių organų sudarymo principo (2.5 poskyris, 39 psl.);
- vertintų 30 proc. (16 iš 53) savivaldybių valdomų įmonių kolegialiuose organuose buvo mažiau nepriklausomų narių nei reikalaujama, valstybės valdomose įmonėse tokie atvejai pavieniai (3 iš 29). Be to, 77 proc. (17 iš 22) valstybės valdomų įmonių dukterinių bendrovių ir 22 proc. (12 iš 53) savivaldybių valdomų įmonių kolegialiuose organuose jų visiškai nebuvo. Taip neužtikrinamas vienas pagrindinių įmonių valdysenos principų – kolegialių organų nepriklausomumas (2.5 poskyris, 39 psl.);
- vertintose valstybės (29) ir savivaldybių (36) valdomose įmonėse fiksuoto atlygio sistema taikoma 23 proc. valstybės ir 61 proc. savivaldybių valdomų įmonių. Kitais atvejais taikomos kitos sistemos: mokama už posėdžius ar valandinį atlygį arba taikomas mišrus dydis. Tai neatitinka tarptautinės gerosios praktikos ir neužtikrinamas kompetentingų ir motyvuotų kolegialių organų narių pritraukimas (2.5 poskyris, 39 psl.).

Valstybės ir savivaldybių viešųjų įstaigų kolegialių organų sudarymas ir reikalavimai jų nariams, teisės aktais nėra reglamentuoti. Buvo atvejų, kai gerosios valdysenos principai diegti, pavyzdžiui, 20 proc. (7 iš 35) vertintų viešųjų įstaigų, įstatuose buvo įvardytas siekis turėti nepriklausomų narių ir 5-ioje iš jų nustatyti nepriklausomumo reikalavimai. Nediegiant gerųjų valdysenos principų nesudaromos sąlygos suformuoti stiprius kolegialius organus, padedančius siekti geresnių rezultatų (2.5 poskyris, 39 psl.).

3. Skaidrumo reikalavimai valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų veiklos viešinimui skirtingi

Viešinama apibendrinta informacija apie valdomų įmonių veiklos rezultatus, o apie įmones, kuriose neturima balsų daugumos, ir apie viešąsias įstaigas – neviešinama

Nuo 2020 m. Vyriausybė pavedė Vidaus reikalų ministerijai analizuoti ir vertinti valstybės mastu duomenis apie viešąsias įstaigas, kuriose dalyvauja valstybė ar savivaldybės, tačiau analizės turinys nenustatytas. Todėl neturima centralizuotų viešų duomenų, svarbių formuojant valstybės ir savivaldybių viešųjų įstaigų politiką, kiek ir kokių viešųjų įstaigų vykdo veiklą, kokios jų funkcijos ir veiklos rodikliai. Be to, niekam nepavesta analizuoti ir viešinti informaciją apie dalyvavimą įmonių veikloje, kuriose valstybė ar savivaldybės dalyvauja neturėdamos balsų daugumos. Tokių įmonių 2019 m. buvo 23, jos valstybei ir savivaldybėms sumokėjo 68 tūkst. Eur dividendų, ministerijos ir savivaldybės joms perdavė turto (vertė 1,7 mln. Eur) ir kt. Taip nežinomas visas dalyvavimo įmonių veikloje mastas ir iš jų gaunama nauda (3.1 poskyris, 51 psl.).

24 proc. vertintų bendrovių neviešino informacijos apie suteiktą paramą, o viešosioms įstaigoms reikalavimų viešinti nėra

Valstybės ir savivaldybių įmonės (VĮ teisinė forma) paramos teikti negali – tai leidžiama bendrovėms, viešosioms įstaigoms. Valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės informaciją apie teikiamą paramą įpareigotos viešinti savo interneto svetainėse, o viešosios įstaigos – ne. 2017–2019 m. kasmet paramą iš viso teikė 6 valstybės ir 50 savivaldybių valdomų bendrovių bei 16 viešųjų įstaigų, kurių savininkas ar dalininkas yra valstybė ar savivaldybės. 2017–2019 m. 24 proc. vertintų (8 iš 33) bendrovių neviešino informacijos apie teikiamą paramą, jos nepaviešino informacijos apie 804,6 tūkst. Eur suteiktos paramos. Taip nesudaromos sąlygos kiekvienam visuomenės nariui įvertinti suteiktos paramos pagrįstumą (3.2 poskyris, 53 psl.).

Rekomendacijos

Vyriausybei

1. Siekiant užtikrinti, kad valstybės ar savivaldybių institucijos pagal vykdomą veiklą galėtų pasirinkti tinkamiausią juridinio asmens teisinę formą leidžiančią pasiekti geriausių rezultatų jį valdant, teisės aktuose nustatyti detalius steigimo kriterijus juridinio asmens teisei formai parinkti (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant, kad veiktų tik tokios valstybės valdomos įmonės, kurių funkcijos yra svarbios valstybės tikslams įgyvendinti, užtikrinti, kad būtų įgyvendintos priemonės dėl valstybės valdomų įmonių portfelio optimizavimo (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant mažinti nepažangios teisinės formos valstybės įmonių (VĮ) skaičių, numatyti priemones jas pertvarkyti į kitų teisinių formų juridinius asmenis (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

Ekonomikos ir inovacijų ministerijai

4. Siekiant sudaryti sąlygas ir padėti savivaldybių valdomoms įmonėms atskleisti komercines ir nekomercines funkcijas, inicijuoti teisės aktų pakeitimus dėl šių funkcijų tinkamo identifikavimo (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

5. Siekiant stiprinti kolegialių organų atranką, įgyvendinti priemones, didinančias kolegialių organų narių atrankos procedūrų skaidrumą (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant, kad valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių kolegialių organų narių atlygio politika atitiktų tarptautinę gerąją praktiką, atnaujinti kolegialių organų narių atlygio politiką, numatant fiksuoto atlygio sistemą (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Vidaus reikalų ministerijai

7. Siekiant, kad viešųjų įstaigų, kurių valdyme dalyvauja valstybė ar savivaldybės, valdysena atitiktų gerojo valdymo principus ir būtų orientuota į efektyvią ir skaidrią jų veiklą, inicijuoti teisės aktų pakeitimus dėl gerosios valdysenos principų (tikslų išskėlimas, kolegialių organų sudarymas ir teikiamos paramos viešinimas) viešosiose įstaigose diegimo (2-asis ir 3-iasis pagrindiniai audito rezultatai).
8. Siekiant turėti išsamius duomenis, leidžiančius priimti sprendimus formuojant valstybės ir savivaldybių viešųjų įstaigų politiką, nustatyti kokie duomenys apie šias įstaigas turi būti vertinami šalies mastu, ir juos viešinti (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant, kad Viešojo sektoriaus tobulinimo gairių įgyvendinimas sudarytų sąlygas išgryninti valstybės įmonių (VĮ) teisinė forma) ir viešųjų įstaigų funkcijas, inicijuoti, kad valstybei atstovaujančios institucijos pakartotinai atliktų valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų atitikties gairėms vertinimus ir apie jos rezultatus informuoti Vyriausybę sprendimams priimti (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

Valdymo koordinavimo centrui

10. Siekiant turėti ir atskleisti informaciją apie visas įmones, kuriose valstybė ir savivaldybės dalyvauja, viešinti informaciją apie įmones, kuriose neturima balsų daugumos (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).
11. Siekiant padėti atskleisti valstybės ir savivaldybių siekiamus tikslus valdomose įmonėse, įgyvendinti metodines pagalbos priemones, kurios valstybei ir savivaldybėms atstovaujančioms institucijoms padėtų užtikrinti rengiamų lūkesčių raštų kokybę (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Siūlymai savivaldybėms atstovaujančioms institucijoms

Siekiant, kad savivaldybės dalyvaudamos jų valdomų įmonių ir viešųjų įstaigų valdysenoje užtikrintų, kad jų veikla būtų pagrįsta gero valdymo principais, skaidri ir orientuota į tikslų pasiekimą, savivaldybėms siūlome:

- periodiškai įsivertinti poreikį turėti valdomų įmonių ar joms priskirtų funkcijų įgyvendinimo aktualumą ir atsisakyti nepažangios savivaldybių valdomų įmonių teisinės formos (SĮ);
- įsivertinti dalyvavimo viešųjų įstaigų veikloje tikslumą, siekiant įsitikinti ar vykdomos veiklos yra susijusios su savivaldybėms priskirtų funkcijų įgyvendinimu;
- patvirtinti savivaldybių valdomų bendrovių dividendų skyrimo ir mokėjimo politikas ir atlikti jų įgyvendinimo stebėseną;
- įsivertinti vidaus sandorių sudarymo apimtį su valdomomis įmonėmis, kai atitinkamas paslaugas galima įsigyti iš privačių tiekėjų konkurencingomis procedūromis;

- stiprinti kolegialių organų sudarymą įtraukiant ne mažiau nepriklausomų kolegialių organų narių nei reikalauja teisės aktai;
- inicijuoti kolegialių organų narių privačių interesų deklaravimo ir informacijos apie šiuos organus viešinimo interneto svetainėse vidaus kontrolės procedūrų sustiprinimą.

Siekdami didesnio audito poveikio, apie audito rezultatus informavome audituotas valstybei ir savivaldybėms atstovaujančias institucijas, audituotų savivaldybių kontrolės ir audito tarnybas, Lietuvos savivaldybių asociaciją.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (57 psl.).